

mesečno. Ce bi vsled večjega števila otrok znašala več, dobi sicer vdova vso penzijo za vdove, penzije za otroke se pa zmanjšajo. Če bi torej narednikova vdova, ki dobiva 30 K penzije, imela šest otrok, ne dobi vsak otrok 4 K, ampak samo 2:50 K mesečno, v slučaju, če ima kateri otrok pravico do manjše podpore, pa dobe drugi otroci več.

Prav tako določa postava, da dobe sirote, katerih mati ne prejema nobene penzije, skupaj samo 30 K mesečno. Če je ostalo torej šest otrok za vojakom, ne dobi vsak otrok 6 kron, ampak samo 5 K. Kakor hitro se pa za tega ali onega otroka ne izplačuje nikakršna penzija več, dobe drugi več.

Vzgojni donesek sprejema mati ali mačeha otrok; če pa niso otroci pri materi ali mačehi, dobiva denar jerob.

Kaj dobe drugi družinski člani

Dočim dovoljuje postava razen materi in otrokom tudi še staršem, bratom in sestrám, lastom in tačam, nezakonski materi in nezakonskim otrokom vojaka podporo, ne dobe zadnji družinski člani po smrti vojaka nobene penzije. Če so dobivali podporo, jo dobivajo še šest mesecov po smrti, potem pa ugasne vsakršna pravica.

Dočim omenja postava o podpori vojaka, ki ga pogrešajo, manjka beseda „pogrešan“ v penzijskih postavah. Vojške oblastnije pa hočejo, kakor je razvidno iz odloka, da se stejejo pogrešanci v tisto vrsto z mrtvimi, torej jim gre šest mesecov po določitvi pogrešitve podpora, potem penzija. Če pa se vojak zopet oglasi, ko so dotični družinski člani penzijo že dobivali (n. pr. iz vjetništva, iz katerega ni mogel pisati), se mora seveda, ker je podpora višja kakor penzija, razlika med podporo in že plačano penzijo, doplačati.

Kje se je treba zglasiti s zahtevo?

Tistim družinskim članom, ki dobivajo podporo, ni treba naznani oblastniji smrti ali pogrešitve vojaka. Oblastnija ukrene sama, če je prišel čas, plačevati namesto večje podpore manjšo penzijo. Če pa ne dobivajo dotični člani nobene podpore, potem naj se zglasijo zaradi penzije v občini, in če to nič ne pomaga, pri okrajnem glavarstvu. V mestih s svojim štatom se je treba obrniti na magistratne urade.

Vdove in sirote častnikov.

Penzije vdov in sirot v vojni padlih ali umrlih častnikov (tudi rezervnih častnikov) so nesporazumno višje. Vdova poročnika dobi mesečno 93:75 K, vdova nadporočnika 112:50 K, otrok poročnika mesečno 18:75 K, nadporočnika 22:50 K, dvojno osirotni dobe polovico, ki je padala materi, torej 46:87 K in 56:25 K. Penzija vdov se dviga z razredno stopnjo častnikov do 675 K mesečno, pravtako penzija sirot. Ta se izplačuje častnikovim otrokom, dokler niso stari 24 let; samo prejšnje preskrbovanje opravičuje do vzgojnega doneska. Častnikova vdova ne dobi, če se zopet omogoči, nobene odpravnine, a dobi, če ji umre mož, zopet penzijo.

Kako je v Nemčiji?

Dočim je v Nemčiji podpora manjša kakor v Avstriji, so penzije mnogo višje. Tudi ni v Nemčiji razločka med penzijami svojcev častnikov in mošta takoj velik kakor v Avstriji. V Nemčiji dobi žena vojaka brez šarže 40 K mesečno (pri nas 9 K), žena podčastnika 50 in 60 kron (pri nas 12 do 30 K); častnikova vdova (do polkovniške stopnje) dobi 120 K (pri nas 93 do 125 K), nasprotno pa generalova vdova 200 K (pri nas do 675 K). Slično je s penzijami sirot. Otrok vojaka brez šarže ali podčastnika dobi mesečno 16:80 K in, če je umrla mati, 24 K, otrok častnika 20 ali 30 K. Otroci dobe penzijo, dokler niso stari 18 let. Tudi starši, ki jih je vojak večinoma z vsem vzdrževal, lahko dobe penzije, in sicer 25 K mesečno, in če je bil padli častnik, 45 K mesečno.

Mraz in toča

ne naredita v teku leta niti polovico toliko škode na poljih kakor pri ljudeh revmatizem, protin, pehanje in trganje. Kdor trpi na teh bolečinah, ne more delati, nima nad življnjem veselja in

Dodatek.

Posebe še opozarjam na naslednjo odredbo: Namestništvo in deželne vlade so prejele nedavno navodilo, da dobe odslej tudi mačhe in očmi ter otroci iz prejšnjih zakonov, ki skrbajo za voklicani rezervisti, črnovojnički in vojni uslužniki preskrbnine ob istih pogojih kakor lastni otroci in lastni starši. S tem je vlada odpravila hudo krivico in zagotovila mnogim ljudem pomoko, ki jo nujno potrebujejo, pa je odslej niso imeli.

Potrebno je sedaj, da se izvede volja vlade, da se obveste naprej vse okrajne komisije in vse občine ter da očmi in mačhe kakor tudi varuhni doličnih otrok takoj zahtevajo pri občini (magistratu) preskrbnino. Tudi oni, ki doliči niso prejemali nikakršno podporo ali pa je bila njih zahteva odklonjena, smejo sedaj obnoviti svojo zahtevo sklicajoč se na dolično ministrsko odredbo. Občinske organe, ki morda še niso dobili obvestilo o novi odredbi, opozarjam na to, da morajo vsako zahtevo vzeti na znanje, zakaj občine ne odločujejo upravičenosti zahtevka, marveč preskrbninska komisija, ki pa more le tedaj odločevati o zahtevku, če se ji zahtevk tudi resnično predloži.

Razširjenje črnovojniške zaveznosti. Pri tem 38 do 42-letnih črnovojnikov v frontu in službo. — Črnovojniška dolžnost od 18. do 50. leta. — Usiljeni nam boj, ki že mesece dija brez prenehanja na fronti, kolikoršne dosedaj še nikdar ni bilo, proti sovražnikom, ki nas glede števila prebivalstva prekašajo, zahteva, če se naj z nezmanjšanimi močmi nadaljuje, da se vedno znova postavljajo na bojišča armadam nova dopolnila, ter tako na eni strani izvravajo izgube, ki smo jih imeli, na drugi strani pa armade v toliki meri ojačijo, da se kolikor mogoče izenači številna premoč sovražnikov, katera se je odslej tako zelo pojavljala.

Vsled tega smo — in o tem pač nihče ne dvomi — v tej velikanski borbi prisiljeni, da zastavimo vse svoje sile ter moremo tako vojno, če treba, še preko daljše dobe dovesti do končnega uspeha.

Veselo znamenje je, da je to prepričanje zavladalo tudi po celih naših monarhijah, pri vseh narodih, ki so brez obotavljanja prihitali pod zastavo, prestali v silovitih bitkah te vojne, kakor jim zgodovina nima primera, skoro nadčloveške napore ter si pridobili pozornost in občudovanje celega sveta.

Da pa uspehi dosedanjega truda ne pridejo v nevarnost, je potrebno, da se zagotove tudi nadaljnje dopolnitve. Da se to zajamči, pa je treba, da se pritegnejo vse uporabljive sile ljudstva potrebni dopolnitvi vojske in domobranstva.

Doslej veljavna določila glede črnovojniške dolžnosti pa nikakor ne zadostujejo v dosegu tega namena.

Če na primer vsporedimo časovno obsežnost črnovojniške dolžnosti pri nas in v drugih evropskih državah, najdemo, da se nahajamo glede izrabe zaloga človeških moči skoro na zadnjem mestu. V Nemčiji sega n. pr. črnovojniška obveznost od 17. do 45. leta starosti, na Francoskem do 48., na Srbskem do 50., pri nas pa šele s pričetkom leta po dovršenem 19. letu starosti in končem leta, ko si dovrši 42. letu starosti.

Tudi glede uporabe črne vojske imajo danes veljavna določila preozke meje, katere utegnejo, ako se ne razširijo vojaškim koristim, v veliki meri škodovati.

Tako v naši črnovojniški postavi pogrešamo določila, da bi mogel tudi drugi poziv, obsegajoč črnovojnike od 38. do 42. leta, porabititi v dopolnitvi vojske in domobranstva. To je nedostatek, ki ga pri vsakokratnih izpolnitvah formacij na bojišču zelo neprijetno občutimo.

Z ozirom na pojasnjene razmer je nujno potrebno, da se veljavne določbe o črni vojski razširijo v smeri, da se, prvič, črnovojniška dolžnost raztegne na nadaljnje letnike, drugič pa v

je le v nadlego tistim, ki mu strežejo. Odstraniti se morajo tedaj te bolečine takoj s Feller-jevim fluidom iz rastlinskih esenc s znamko „Elsa-fluid“. Pri bolečinah v križu, Hexenschuß, onemogočnosti prenapora itd. učinkuje dobro, mnogi zdravniki ga rabijo in priporočajo in tudi mi

večji meri zagotovi popolnjevanje vojske in domobranstva.

Da se zagotovi tej neobhodni potrebi, se namerava, kakor je izvedel c. kr. brzojavni korespondenčni urad, uveljaviti v obeh državah naše monarhije za bodoče črnovojniško dolžnost že z letom, s katerim se konča 18. leta starosti, dočim bo trajala do konca leta, v katerem se dovrši 50. let starosti.

Nadalje bo obsegal prvi poziv letnike do končanega 42. leta starosti ter se bo nudila možnost, da se v prav posebnih izjemnih slučajih pritegnejo tudi pripadniki drugega poziva v domolnitvene vojske in domobranstva.

S to uvedbo novih kategorij črne vojske pa še ni nikakor rečeno, da se bodo vse te nove kategorije tudi skupaj, takoj ali pa že v bližnji bodočnosti pritegnile črni vojski.

Vojna mlečna kava.

Iz različnih krajev poročajo časopisi o ponemanju mleka.

Izkusena gospodinja, predstojnica znane kuhinjske šole, izjavlja k temu vprašanju sledenč:

Tudi pri pomaučjanju mleka se ni potreba navajenemu kavinem zajuterku odreči. — Če je manj močna za kuhati, to se pravi, da se vzame manj zrnate kave, nekoliko manj Franckove kave kot drugače, pač pa več vode, kakor je mleka pri rokah. — To da seveda nekoliko manj močno, pa vendarle prav okusno vojno mlečno kavo.

Gospodarske stvari.

Ukaz c. kr. štajerskega namestništva z dne 28. marca 1915, dež. zak. št. 30 o uvedbi urednih izkaznic o porabi kruha in moke.

Na temelju §§ 4 in 6 ukaza celotnega ministerstva z dne 26. marca 1915, drž. zak. št. 75 se ukaže:

§ 1. Od 11. aprila 1915 naprej se sme kruh in moka v sledenčih občinah in krajih oddajati na neposredne porabljalce le proti urednim izkaznicam c. kr. namestništva o porabi kruha in moke:

Mesto Gradec; politični okraj Gradec: kraj Unter-Audritz občine Andritz, občina Eggenberg, kraj Wenischburg občine Fölling, občina Gösting, občina Liebenau, občina St. Peter, Waltendorf, občina Wetzelsdorf; politični okraj Celje: kraja Gaberje in Breg občine okolica Celje; mesto Ptuj; politični okraj Ptuj: kraja Karčevina in Vičova občina Karčevina, kraja Nova vas in Ragoznicna občina Ragoznicna, kraja Breg zgorjni in Breg spodnji, občina Breg, kraj Budina občine Berstje; politični okraj Bruck: občina Bruck, občina Bruck, občina Kapfenberg; politični okraj Judenburg: občina Fohnsdorf, kraj Kumpitz občina Kumpitz občina Judenburg, občina Knittelfeld, občina Zeltweg; politični okraj Leoben: občina Eisenerz, občina Leoben, kraj Göß, občina Göß, občina Donawitz, kraj St. Peter občina S. Peter; politični okraj Mürzzuschlag, občina Ganz.

Nadalje je dovoljeno od tega dne naprej tudi v mestu Mariboru oddajati kruh in moko (mlinski izdelki) na neposredne porabljalce le proti urednim izkaznicam. Izkaznice določi mestni svet Maribor v nadaljni izpolnitvi sedanje naprave, pri čemur se labko določijo izjeme od prepisov sledenčih paragrafov, ki pa potrebujejo odobrenje od strani namestništva.

Poleg uvedenja izkaznic o porabi kruha in moke (mlinskih izdelkov) lahko določijo v teh občinah in krajih politične oblasti prve stopnje tudi še posebne določbe o vredbi porabe.

Politične oblasti I. stopnje morajo tudi, če se nahajajo v okolišu teh občin in kraju poljedelski obrati v smislu § 1, odstavek 2 ukaza celokupnega ministerstva, ukreniti potrebne odredbe.

Z ozirom na posebne potrebe in razmere lahko politične oblasti I. stopnje z odobrenjem

smo se o njegovem uspehu že prepričali. 12 steklenic za samo 6 kron pošlje franko lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg štev. 241 (Hrvatsko), kjer se dobe tudi Feller-jeve čistilne rabarbara-kroglice s znamko „Elsa-Pillen“, 6 škatljic za samo 4 krone 40 vin. nors - - -

namestništva ukrneje odredbe, ki se deloma ne vjemajo s predpisi sledečih paragrafov.

§ 1. Pod moko se razumevajo v tem ukazu iz žita pridobljeni mlinski izdelki vseh vrst (moka, zdrob, ječmenček itd.) izvzemši otroke in pod kruhom tudi nesladkorjen prepečenec (vodni prepečenec).

§ 2. V ostalih občinah mora politična oblast I. instance ukeniti po krajevnih razmerah primerne naredbe v zabranitev uporabe kruha in moke (mlinskih izdelkov), ki bi prekoračila zakonito določeno izmero. Kot take pridejo poleg predpisa po določbah tega ukaza odrejenih izkaznic v poštev:

Obveznost oddaje kruha in moke (mlinskih izdelkov) proti drugačnim izkazom in izvestjem, določitev ponajvečjih množin za posamično oddajo na neposredne porabljalce, ustanovitev uradnih izdajališč za kruh in moko (mlinske izdelke), kontingentacija vseh s prodajo in podelovanjem mlinskih izdelkov se ukvarjačili obrtnih obrazov (n. pr. mlinarji, mokarji, peki, izdelovalatelji testenin, gostilničarji itd.).

§ 3. Politična oblast I. instance ima nadalje določiti, pod katerimi predpogojci in pod katerimi omejitvami smejo obrati, ki obrtno delujejo mlinske izdelke ali oddajajo jedila, mlinske izdelke ali kruh dobivati, podelovati in oddajati.

§ 4. Izkaznice o uporabi kruha in peciva (mlinskih izdelkov) (§ 1) se izdajajo kot cele, zmanjšane in kot dnevne izkaznice. One so uradno na razpolago in veljajo za eno osebo.

Cela in zmanjšana izkaznica veljata za kolodarski teden, ki je naveden na karti.

Cela izkaznica se glasi na 1400 g (1 kg in 40 dkg) moke (mlinskih izdelkov) ali 1960 g (1 kg in 96 dkg) kruha zmanjšana izkaznica na 1000 g (1 kg) moke (mlinskih izdelkov) ali 1400 g (1 kg in 40 dkg) kruha.

Dnevna izkaznica se glasi na 210 g (21 dkg) kruha.

Izkaznice so javne listine: njihovo ponoranje se kaznuje po kazenskem zakonu.

§ 5. Cele ter zmanjšane izkaznice izdaja mesto, ki ga določi politična okrajna oblast načelniku gospodarstva za njega in za vse svoje gospodarstva. Gospodar je zavezani, izročiti svojemu gospodarstvu, katerim on ne daje brane, karte, ki odpadejo nanje.

K svojem gospodarstvu v smislu tega ukaza se prištevajo tudi podnajemniki.

Vsako spremembo v številu svojcev gospodarstva mora naznani gospodar ali njegov namestnik pri oddajnem mestu.

§ 6. Pri prvi izdaji izkaznic mora vsak zmanjšano izkaznico.

S to izkaznico se izroči gospodarju ob enem uradni predtisk, na katerem mora gospodar potrditi prejem izkaznic za sebe in za svojce svojega gospodarstva in za podelitev nadaljnih izkaznic izjavo o številu oseb, katerim da pri svojem gospodarstvu hrano in stanovanje ter o množini moke in (mlinskih izdelkov) žita, kar se je nahaja v njegovem gospodarstvu.

To poizvedovanje se mora smatrati kot zapisovanje zaloga v smislu § 10 ukaza celokupnega ministerstva z dne 26. marca 1915, drž. zak. št. 75.

Kadar dojde ta od gospodarja podpisana izjava na oddajalno mesto, se bo izdala osebam, v katerih gospodarstvu se nahaja manj kakor 2 kg moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita, še ena dopolnitvena na celo izkaznico in zandaljne tedne polna izkaznica.

Osebe, v katerih gospodarstvu se nahaja več kakor 2 kg moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita za vsako osebo, dobijo, dokler se njihove zaloge niso zmanjšale pod to množino zaloga s privzemanjem za pokritje dopustnih množin uporabe, samo zmanjšano izkaznico.

Za gospodarstva, pri katerih se nahaja za glavo več kakor 8 kg moke (mlinskih izdelkov) ali primerno žita, lahko odredi politična oblast I. instance, da se osebam takih gospodarstev začasno ne oddajajo izkazi o uporabi kruha in moke, ampak samo izkazi o uporabi kruha. Na-

tančnejše določbe ostanejo pridržane politični oblasti I. instance.

Ako se v izjavi gospodarja zamolčijo zaloge, tedaj jih lahko politična okrajna oblast razglasiti kot zapale v prid držav.

§ 7. Popotniki, za katere ni izkaznic namestništva o uporabi kruha in moke, lahko dobijo v občini, v kateri so take izkaznice uvedene, s posredovanjem svojega stanodajalca za čas svojega začasnega bivanja dnevno izkaznico. Isto velja za potnike iz kake druge kronovine, na katerih bivališču sicer obstajajo izkazi, ki pa ne veljajo v kraju njihovega začasnega bivanja, v katerem so istotako uvedene izkaznice.

Ta izkaz je pri odhodu oddati stanodajalcu in ta ga mora dati oddajальнemu mestu nazaj.

§ 8. Izkaznice c. kr. namestništva imajo odrezke z množinami teže za kruh in moko (mlinske izdelke), na kojih dobavo se izkaznica glasi.

Za izgubljene, uničene ali za prezgodaj porabljenne izkaznice se ne dajo nove izkaznice.

Prenos izkaznice ali njenih odrezkov na druge osebe kakor tudi uporaba izkaznic, ki so od oblasti določene za druge osebe ali takih, katerih so izgnibile veljavno, je prepovedano.

Vsakodaj ima dolžnost oddati najdene izkaznice oddajальнemu mestu.

Istotako je prepovedano prodajalcem kruha in moke (mlinskih izdelkov), si prisvojiti izkaznico ali njene odrezke brez istočasne oddaje kruha in moke (mlinskih izdelkov).

§ 9. V občinah, v katerih so uvedene izkaznice o uporabi kruha in moke (mlinskih izdelkov), se smejo kruh in moko (mlinski izdelki) oddati uporabiteljem samo tedaj, ako predložijo veljavno izkaznico in če prodajalec odreže število odrezkov, ki odgovarja začeleni množini kruha in moke (mlinskih izdelkov). Zaradi neizpolnjevanja teh predpisov se kaznuje i prodajalec i kupec.

Ta določba velja tudi za gostilniške in krčmarske obrti. V teh obrtih mora biti gostom dovoljeno, da povzroči kruh, ki ga prineseo seboj.

V kolodvorskih gostilnah in v jedilnih vozovih, se sme sprememenu osobju vlaka in potnikom, ki predložijo veljavno izkaznico, oddajati za neposredno osebam uporabo med potovanjem kruha, ne da bi predložili izkaznico.

§ 10. Kdor oddaja kruh in moko (mlinske izdelke) drugim osebno obrtno, mora zbirati od izkaznic odrezane odrezke (§ 8) in jih ob koncu vsakega tedna izročiti mestu, ki ga določi politična okrajna oblast.

§ 11. Za vravnavo uporabe v človekoljubnih in dobrdelnih zavodih ter v obratih, v katerih obstajajo za preskrbo njihovih nameščencev in delavcev z mlinskih izdelki ali s kruhom posebne naredbe, more izdati politična oblast I. instance tudi glede onih občin, v katerih so uvedene izkaznice, naredbe, ki se ne ujemajo s določbami, ki so določene o uporabi izkaznic.

§ 12. V občinah in krajih, navedenih v § 1, odstavek 1 se razveljavlja dne 11. aprila ukaz c. kr. namestništva z dne 13. marca 1915, dež. zak. št. 26, o zabranitvi nabiranja mlinskih izdelkov pri uporabiteljih.

§ 13. Od 5. aprila 1915 se sme izdelovati kruh samo v obliku blebov in štruc po sledenih velikostih teže:

35 dekagramov (majhen bleb ali majhna štrucha);
70 " (dvojni bleb in dvojna štrucha);
140 " (velik bleb ali velika štrucha).

§ 14. Prodajati močnate jedi vsake vrste po gostilničarjih čez ulico brez istočasne oddaje drugih jedil je prepovedano.

§ 15. Kdor podeljuje mlinske izdelke obrtno, kdor oddaja kruh ali mlinske izdelke drugim ali daja hrano, mora uporabljati od 4. aprila 1915 naprej beleženo knjigo po od namestništva predpisanim vzorcem. Beležna knjiga mora biti potrjena od občine z občinskim pečatom in biti vedno pripravljena na vpogled politični okrajni oblasti ali komur ona to naroči.

§ 16. Potrebne natančnejše določbe izda politična oblast I. instance.

§ 17. Prestopke tega ukaza ali predpisov,

izdanih na njegovi podstavi, kaznuje, ako dejanje ne spada pod strožjo kazensko določbo, po § 35 cesarskega ukaza z dne 21. februarja 1915, drž. zak. št. 41, dolitična okrajna oblast z denarno globo do dvetisoč kron ali zaporom do treh mesecov, pri obtežilnih okolnostih pa z denarno kaznijo do pettisoč kron ali z zaporom do 6 mesecov.

V slučaju obsodbe se lahko po § 36 navedenega cesarskega ukaza tudi razsodi na izgubo obrtnice.

§ 18. Ta ukaz mora dobiti moč z dnem razglasitve.

K vprašanju o porabi vojnih vjetnikov za kmetijska dela. Dasiravno se že več mesecov govori o uporabi vojnih vjetnikov za kmetijska dela na kmetijskih zborovanjih, po časnikih in tudi strokovnih listih, še se vendar nismo bližali izvršitvi te misli menda niti za korak. In vendar je potrebno z ozirom na naše tužne delavske razmere, da pride kmalu in do prave odločbe.

Najkrajši delavstvo je pohitelo k zastavam. Ostali del, ki se je bil tako tako za silo, dal se je zapeljati po ugodnih razmerah v različnih industrijskih panogah; prestopil je k industriji in to pa tem rajše, če je bila taka industrija, ki je bila postavljen pod državno varstvo, ker se na ta način lahko odtegne delavec vojni službi. Ostanek moškega delavstva so večinoma mladenči, ki še nimajo niti izkušenj, niti pregleda čez kmetijska dela; ne pozna potrebne potrežljivosti in mirnosti pri opravilih, zlasti pri oskrbovanju in krmljenju živine. Zaoštali so doma tudi starejši možje; toda ti imajo sicer kreko voljo, ne morejo pa več nadomestiti cele delavske moči.

Proti uporabi ubežnikov v kmetijskih gospodarstvih najdeš med ljudstvom deloma nekoliko tudi sicer upravičen strah, če da bi zanesli k nam nalezljive bolezni; nadalje se prebivalstvo boji tujih razvad, ki se lahko udomačijo pri nas, konečno pa še tudi pred marsicem drugim in ne najmanj velike plače, kojo zahtevajo ubežniki. Prezreti ne smemo tudi, da med ubežniki najdeš le malo krepkih mož; večinoma so starci, žene in deca. Slednjih pa itak tudi doma pri nas posebno ne primanjkuje. Ne preostaja nam toraj nič drugega, kakor se spoprijazniti z misljijo, da se uporabijo vojni vjetniki za kmetijska dela. Treba nam je najti le oblike, kako bi se najudajstvovala ta uporaba.

Kjer ležijo gospodarstva posamezno, drugo od drugega oddaljeno, tam pač ne bo mogoče uporabljati vojnih vjetnikov, ber bi bilo nadzorstvo pretežljivo. V takih pokrajinalih bo treba kmetovalcem pomagati na drug način; o tem hočem govoriti k sklepom. Kjer pa obстоje občina iz vasij, tam pa bo menda le mogoče, uporabljati vojne vjetnike.

Take občine bi se že sedaj morale baviti s tem vprašanjem; najvažnejše vprašanje je stanovništvo vojnih vjetnikov. Na razpolago bi morala biti pripravna hiša za 50–100 vojnih vjetnikov; tudi opremiti bi jo trebalo primerno. V vsaki večji vasi kakor tudi na sedežu okraja najdemo navadno prazna poslopja, ktera bi lahko pripravili v to svrhu. Ko je to vprašanje v občini rešeno, prosi se lahko, da se nstanovi v občini malo koncentracijsko taborišče s 50–100 vojnim vjetnikom pod vojaškim nadzorstvom.

Vojni vjetniki dobijo tukaj hrano od vojaške oblasti, ktera jih tudi nadzoruje. Pri odberi delavcev bi trebalo skrbeti za to, da se uporabljajo le taki vojni vjetniki, kteri so bili do sedaj lepega obnašanja, se razumejo na kmetijsko delo, so popolnoma zdravi in se — kar je glavna stvar — prostovoljno javijo za kmetijska dela. Vzeti druge vojne vjetnike, se pač ne priporoča; kajti sicer bi že izprava lahko rekli, da bo se izjavilova akcija. Kmetovalci, kteri ne potrebujejo vjetnikov ves čas, javijo se za nje po potrebi in si gredo po nje v koncentracijski tabor. Zgodaj zjutraj si gospodar gre po nje in jih žene na delo. Ako je mogoče, podajo se vjetniki opoldne v taborišče k skupnemu obedu. Ako pa so preodaljeni, da jim obed gospodar. Zvezčer se vrnejo vsi vjetniki v tabor k počitku.

V vseh se bodo potem takem dali lahko uporabljati vjetniki; pa tudi kmetovalci v okrožju 5–6 km si bodo lahko šli po te delavce. Na ta način pa bi lahko oddale občine oziroma žetvene komisije lastne delavske moči zopet oddaljenim kmetovalcem, pri katerih ni mogoče uporabljati vojnih vjetnikov, da se tudi njim pomore. Na Srednjem in Spodnjem Štajerskem bo si mogoče s tem načinom skoro vse povsod pomoci, izvzemši v goratih krajih. Ker pa se opravljajo kmečka dela v gorah nekoliko pozneje, lahko se tudi odpošljo cele trume stalnih delavskih močij — ko se je opravilo delo v dolini, k posameznim gospodarjem v hribe.

Važen je način plačila, kateri bi naj odrajal kmetovalec. Pogoji, za ktere smo seznavali do sedaj, so za našega kmeta pretežavnji in toraj nesprejemljivi. Če je izjavila vojna uprava, da je pripravljena dati vojne vjetnike za melijorskih dela na razpolago zgolj le proti vrtniti stroškov prevožnje in pod tem pogojem, da se preskrbijo za nje potrebna stanovništva, hrano pa bo sama oskrbela na stroške vojaškega eraria, bo ji menda vendar tudi mogoče, oddajati občinam vojne vjetnike za kmetijska dela v takih koncentracijskih taboriščih pod pogojem, da plačajo kmetovalci le primerno odškodnino od dneva in moža, ki pa ne bi smela presegati zneska 1 krone.

Ta znesek bi naj položil kmetovalec dan za dnevom. S temi zneski bi se lahko poravnali prevozni stroški, stroški notranje oprave taborja, kakor tudi brana nadzorovalnega osebja.

Kmetovalcem bi se odvzela skrb za hrano, kar je za nje velikega pomena. Centralni odbor je stavljal na pristojnem mestu predloge, in pričakujemo, da jih oblast tudi z veseljem sprejme. Upamo tudi, da oblasti uradno stopijo v dogovor z občinami zaradi pravočasnega preskrbljenja z delavci-vjetniki.

Dolžnost kmetijskih organizacij pa je, vplivati na občine, da se merodajni činitelji pravočasno bavijo s tukaj sproženimi mislimi tako, da se v zadovoljnost reši bistveno izmed važnih vprašanj o zagotovitvi obdelovanja polja in spravljanju pridelkov.

Občine, družbe, podružnice kmetijske družbe, pobrigajte se pravočasno v tej zadevi, da ne bo prepozno. Vzemite, si v izgled g. okrajnega načelnika ptujskega, ki se je za ponudbo koj hitro z vmeno zanimal ter tisoče vjetnikov-delavcev zahteval.

Nakup za vzrejo pripravnih telet. V okrožju kmetijske podružnice Žalec kmetuje več posestnikov, ki bi kupili za vzrejo sposobna teleta (municipalne pasme), da povečajo oziroma dopolnijo svoje črede. Želi se, da se ne pošlje posamezne ponudbe, ampak ponudbe celega vagona z 10 do 15 komadi kmetijski podružnici v Žalcu.

Razne reči.

Od ces. kr. namestništva se naznavanje, da so v točki 7 ministrske odredbe, drž. zak. štev. 75 ex 1915 navedene bilježne knjige o porabi žita in zmljetih produktov, katere so v uradnih formularjih dotednem obrtnikom kakor trgovcem, pekom, mlinarjem in enakim zaukazane protokole k leka.

Prodajalcem in prekupcem živil, posebno onim, ki imajo na prodaj poljedelske pridelke, naj bo povedano, da nikakor ni pripašeno in tudi ne dostojno cen pretiravati. Tako so se n. pr. v zadnjih dneh terjale za krompir takšne cene, ki niso v razmerju z nobenim občnim podraženjem živil. Bodite poslušni, sicer bodo posegle oblasti vmes!

Kupite raje zrnato koruzo kakor koruzno moko ter si jo zmlejite na domaćem ali pa merčnem mlinu, in videli boste, da ravnote na ta način le „v lastno korist“!

O izkaznicah za kruh. Ces. kr. namestništvo je razglasilo, da smejo prodajalci kruha kupcem le toliko množino tega živila oddati, kolikor je na dotednem odrezku ali odrezkih imenovano.

Cesarska botra. Ces. kr. stotniku Karl Reuss-u od 87. pešpolka sta se na dan mobilizacije v Celju narodila dvojčka. Enemu teh dvojčkov, ki je dobil ime Werner Karl Franc Jožef prevzel je botrinjstvo „iz posebne milosti in priznaja pred sovraž-

nikom ranjenega očeta“ naš presvitli cesar Franc Jožef I., botrinjstvo drugačia fantiča z imenom Kurt Wolfgang Guido Wilhelm pa nemški cesar Wilhelm II.

V krapinskih toplicah je zdraviliščni dom v oskrbo prevzela zakonska dvojica gospod in gospa Walti, ki sta na prav dobrem glasu, da znata iz kleti in kuhinje svojim gostom po zmernih cenah izvrstno postreči, vsled česar ju občinstvu najtopleje priporočamo.

Odhod na bojišče. V sredo zvečer odpeljal se je na vzhodno bojišče večji oddelek naših vrhovnih saperjev. Na kolodvor jih je spremljala mestna deška godba, več gg. oficirjev, mnogo tovarišev in občinstva. Gulinje je bilo videti, ko je pri slovesu odhajajočim dosedanji njihov poveljnik, g. stotnik Mosler vsakemu poenemu vojaku roko podal z voščilom: „Na skrajno svidenje!“

Umrla je 15. t. m. Marija Ploj, posestnica v Verjanah pri sv. Trojici v Slovenskih goricah. Rajnka je bila vzdorna gospodynja, radodarna proti revežem in prijazna s vsakomur, ki je imel z njo občevati. Bodi ji zemljica lahka!

Pogrešal se je dalje časa g. učitelj Ernst Lassbacher od sv. Trojice v Slovenskih goricah. Sedaj pa je dobila njegova mati pismo iz Kiewa na Rusku, ki se glasi: „Ljuba mati! Sedaj sem na rajži v Rusijo. Dobro mi gre, tudi črez svoje zdravje ne smem tožiti. Bodite brez skrbi! Ernst.“ Bil je kadet v brambovskem polku št. 26.

Požar. Dne 18. t. m. začelo je goreti gospodarsko poslopje posestnika p. d. Dorn-a v Hohenfurmu na Korosku. Ogenj se je naglo razširil in v dveh urah že je uničil požarnih bramb iz Thörl-Maglern, Drenbach, Nötsch, Feistritz, Achenitz in Tarvis. Je pripisovati, da se požar ni še dalje razširil. Vrlo je pomagalo gasiti tudi moštvo, ki straži mejo. Škoda je okoli 30.000 kron. Sumi se, da je začgal nek sedemletni slaboumn dečko.

Vojska notranje zrela, da se konča. Curih, 19. aprila. Poročalec lista „Berner Bund“ piše o vojnem položaju: Ruska poročila o karpatskih bojih so postala redkobesedna in se spozna iz njih, da se je doseglj mrtva točka. Kakor se stvari sedaj razvijejo, bodo bližnje odločitve najmerodajnejše cele vojske, čeprav je notranje vojska že danes zrela, da se konča.

Novi Hindenburg načrt. Nowoje Wremja pišejo o novem Hindenburgovem načrtu, da namerava celi ruski armadi pripraviti enako usodo kot 10. ruski armadi: obkoliti in uničiti. List povdaja težke kavalerijske boje med Suwalkijem in Kalvarijo, v katerih je bil tudi carjev brat, veliki knez Mihail, smrtnoavarno ranjen.

Rusi v Spodnjem Drauburgu. K posestniku Pongracu Koboltu prišla sta pred kratkim nekoga večera dva uniformirana moža ter prosila za večerjo in prenočišče. Kobolt ju je takoj spoznal za Rusa. Dal jima je prinesti jedil, medtem pa natihoma poslal obvestilo žandarjem, ki so iz Knittelfeldu ubegla Rusa zopet vzel pod „avstrijsko varstvo“. Mažkarja sta prišla čez visoke planine ter jo mislila popibati črez mejo v neutralno Italijo, kar se pa njima ni posrečilo.

Lastnega brata ustrellil je dne 10. aprila t. l. v Loka 18-letni mizarški učenec Matija Pockrivač, ki se uči pri mizarškem mojstru Jožefu Pučku v Spodnji Poljskavi. Omenjenega dne je prišel domu na obisk. V lopi domače hiše vzame v roke tamkaj na steni viseko dvocevno puško ter v šali nameri na šest korakov od njega stoječega brata, triinpolletnega Štefana, ki se je težkoranjen takoj zgrudil. Otroka so sicer naglo prepeljali v mariborsko bolnišnico, kjer pa je vsled izkravljjenja v kratkem umrl. Oče in nesrečni strelec zagovarjati se bodeta imela pred sodiščem.

Brat deželnega poslanca Henrika Wastiana, Franc Wastian storil je v Karpatih junashko smrt. V civilu bil je rajski časnikar, od začetka vojske pa je služil kot rezervni poročnik pri 27. pešpolku.

Osem odlikovancev z veliko srebrno svinčino v koroškem pešpolku štev. 7. Veliko srebrno svinčino za hrabrost prejeli so nedavno slediči Khevenhüller-ji: Nadomestni rezervnik Jožef Schiestl (ljudski učitelj), prostak (frajtar) Felix Mühlfellner, prostak

Franc Woschitz, infanterist (titularni frajtar) Gregor Branlitsch, rezervni kadet Alojzij Mayer, prostak (tit. korporal) Alojzij Unterainier, enoletni prostovoljec (mediciner) Bochuslav Tichy in korporal (tit. četovodja) Clemens Schilcher. Za izvanredno hrabro in požrtvovalno skrb za svojega g. poročnika, ki je bil pri nekem naskoku težko ranjen, dobil je srebrno svinčino II. razreda častniški sluga Florjan Galle. Vsi zgoraj imenovani so izvršili na bojišču takšne čine junaštva, da se jim mora vsakdo čediti in nad njihovo drznostjo strmeti.

Konec vojne meseca oktobra? Neka belgijska oseba, ki je v temi zvezni z belgijsko in angleško vlado, je izjavila poročevalcu lista „Journal de Genève“ v Rimu, da so na Francoskem in Angleškem prepričani, da bo konec vojne meseca oktobra. Vojnočne države nimajo poguma, da bi nabremenile četam in prebijalstvu še novo zimsko vojno. Sklene se mir tudi tedaj, če bi mir ne ustregel željam Belgijev, ki so računali, da jim plača Nemčija veliko vojno odškodnino. Odvisno bo od ofenzive zaveznikov, ali bo mogoče zahtevati tako odškodnino ali ne. Belgijc je nadaljeval, da se boji, da bosta Francija in Anglia, da se vojna ne podaljša, zadovoljni z relativnim uspehom. Zadovoljni bodo morda, če poženo Nemce iz Francije in Belgije. Z belgijskega stališča bi bilo želiti več uspeha.

Listič uredništva.

Dopisnik od sv. Trojice v Slovenskih goricah: Kar ste pisali od III. r., se ne more ponatisiti.

Dopisnik v Poli: Kaj takega pač nikakor ne moremo prisjetiti.

Vsem p. n. čitalcem: Zaradi pomankanja prostora, o čarodejnih šibicih v prihodnji številki.

Razkuževanje vojaškega perila. Mnogo naših vojakov posluša sedaj svojo perilo domu, da se ondi spere. Mogoče je, da se takih slučajev prenese mrčne ali pa kakega nečesa. V nevarnosti so v tem oziru posebno perile. Temu se lahko opomore, aksi se perilo razkuži. Najhitrej je v najgotovječe učinkuje v tem oziru, aksi se perilo 24 ur pred pranjem namoči v vodo, ki vsebuje 3%, raztopljene surovega lysisoforma. Perilo vsled tega ravnanja nibešar ne trpi. Zagotovilo, da bo bil lastnik okuženega perila nekeden bolan ali tudi se sedaj; bolan, ne vsebuje nikake obrambe, kako to nas uči vskdanja izkušnje. Brezupaj so nekateri, ki imajo revmatične in neuralgične bolezni, pehanje, trganje itd. ogrenjo sebi v svoji družini življenje. Svetujem jmeni, da si namežajo boleča mesta s Feller-Jevim zdravniško priporočenim in bolečine odstranjujočim fluidom iz rastlinskih esenc s znamko „Elsa-Fluid“, in bolečine bodo tako izginile, 12 steklenic poslije franko za 6 kron letarjan E. V. Feller v Stubiči, Elsa-igr št. 241 (Hrvatsko). Obenem tudi na bile pri hisi „Ela-Pilen“, 6 steklenic franko za 4 do 5 vinarjev.

Redka priložnost!

Da se vsakdo o zmožnosti naše izvozne tvrdke prečipa, poslušajo dokler zaloga seže, garnitura, obstoječe iz ene prima-svicaarske fantazi-ure (navadna cena 10 K) s finim rubin-anker-pogonom v najnejšem izdelanju, natancno idoča; i amerik. double-verzico, 1 amerik. double-prstan, 1 lepo krovatno iglo in 1 par modernih manšetnih gumbov, vse skupaj za le 7 K proti povzetju. Poština 70 vin. Za dober tok ure se na tri leta garantira. Ta garnitura je sposobna tudi za birmko darilo. Tvrda se toplo priporoča.

Exporthaus Perfekt, Wien VII, Neustiftg. 137/65.

Učenka za trgovino

z mešanim blagom (specerija) se vzame na tri leta v uk; biti mora iz poštene hiše, dovršeno imeti vsaj ljudsko solo, najmanje biti stara 15 let ter zmožna nemškega in slovenskega jezika in zanesljivega računanja. Po dveh mesecih dobiva že nekaj plačila in potem vsak leto več. Več se izve pri: Michael Alzlebler, trgovec v Celju.

Mlad in podjeten mož

išče na kmetiji v gospodinjstvu dobro izučeno družico, ki bi imela vsej do minaristar in nekaj tisoč kron premoženja (date). Diskrecija zagotovljena. Blagohotni dopis na: Upravnštvo Štajerca.

Komij in trgov. učenec (Komis u. Handlungslehrling) slovenščine in nemščine zmožna, se sprejmeta takoj pri firmi Alois Kometter, trgovina z mešanim in manufakt. blagom v Borovljah (Ferlach) na Koroškem.

Posestvo, ležeča na Gornjem in Spodnjem Bregu pri Ptaju, se dasta v najem. Vpraša naj se v upravnštvo Štajerca. 195

SUHE GOBE

(Herrenpilze)

kupujemo. Cenjene po nudbe z navedenjem cene za 1 kg in z vzorcem brez vrednosti na naslov: Vydrova tovarna živil, Praga VIII. na Češkem. 202